

HÜSEYİN BAHRİ ALPTEKİN CAN ALTAY THOMAS BÜSCH TUNÇ ALI ÇAM GRİP-İN* AYHAN HACİFAZLIOĞLU MINNA HENRIKSSON STAFFAN JOFJELL ŞİRİN İSKİT EMRE KOYUNCUOĞLU MICHAEL MORRIS SERKAN ÖZKAYA CAMILA ROCHA VAHİT TUNA NALAN YIRTMAÇ

* (Ali Cindoruk, Eray Makal, Erhan Muratoğlu)

HÜSEYİN BAHRİ ALPTEKİN

DOSTLAR ARASINDA UZUN BİR HİKAYEDEN KESİTLER AMONG FRIENDS ONE CHAPTER OF A LONG STORY 11.09 | 28.10.2023

KÜRATÖR | CURATOR
PELİN URAN

GALERİST

Dostlar Arasında: Uzun Bir Hikâyeden Kesitler

"Ölüm beklentimde, gelecek bir ölümle, beni tamamen ortadan kaldıracak, geride benden hiçbir şey bırakmayacak bir ölümle ilişkimde, yüzeyin hemen altında, vasiyet kabilinden bir arzu var, bir şeyin sağ çıkması, geride bir şey kalması ya da aktarılması - şahsen üzerinde hak iddia edemeyeceğim, bana dönmeyecek, ama, bir ihtimal, olduğu gibi kalacak bir miras - arzusu."¹

Hüseyin Bahri Alptekin yaratıcılığını ve hayat enerjisini harekette, kaçışta, aşılması sınırlarda, geçilesi eşiklerde buldu. Farklı coğrafyalar potansiyellere gebeydi, çünkü ancak bu deneyimler başkalaştırıyordu algısını. Ötekilik ve yerinden edilme, göç akışı, ait olmayış, hiçbir yerde evde hissetmeyi, kaçma arzusu ve buna eşlik eden melankolinin yanı sıra, konukserverlik ve düşmanlık, yaratım ve yıkım, yüksek ve alçak gibi eşik niteliğindeki felsefi kavramlar da gerek hayatının gerekse eserlerinin temel meselelerinden oldu.

Kriz durumlarına ilgisiyle örtüşür şekilde, bu eşiklerin nerede bir kopma noktasına geldiğini ve/veya gelip gelmediğini de sorguluyordu. Alptekin bu kaçışların ve eşiklerin kendi içinde harekete geçirdiği etkilere kulak kesildi², bu durum bağlantı kurulamaz şeylerle yeni bir bağlantı kurmasına imkân tanıdı ve bağlantılar ortaya yerelle ve tikelle bağını koparmayan bir sürgün tarihi ve siyaseti çıkardı. İnanıyorum ki, Alptekin'in kişisel ve sanatsal yoğunluğunun sebebi de bu.

Bu sanatsal ve kişisel yoğunluk sanatçının çevresiyle ilişkisinde de kendini gösteriyor. Atölyesine kapanmış yalnız sanatçı figürünün aksine sanatını yollarda icra edişi, tanımı itibarıyla dinleyici gerektiren istinasi bir hikâye anlatıcısı olması ve farklı disiplinlerle işbirliği içinde olma tercihi beraberinde muhtelif arkadaşlıklar getirdi. Alptekin'in üretken sanat pratiğini derleyip sergilemek yerine sergiye arkadaşlarını davet etme kararı buradan doğdu, çünkü diğer sanatçılarla ilişkisi, arkadaşlarının hayatındaki mevcudiyeti, ortak çalışmalarını da sanat eserleri kadar önemliydi. Dahası, aldığı felsefe eğitimi Alptekin'e sanatta önemli olan şeyin bu yaşam deneyimlerinden ayrı tutulamayacağını kanıtlamıştı. "Başka bir harita, başka bir ağ var, bunlar dağınık ya da marjinal olabilir. Ayrıca başka türde ontolojiler de var. Yani, sanat her yerde olabilir. Sanat yaşamla doğrudan ilişki içindedir. Yaşamın içinden gelir ve bu nokta çok önemlidir."³Tüm bu nedenlerden ötürü, Alptekin'in bu sergisinin onun dünya ile ilişkisinden ayrı olmasını istemedim; sanatı da ayrı değildi.

'Dostlar Arasında: Uzun Bir Hikâyeden Kesitler' Antikite'den itibaren felsefeye konu olmuş ve gerek idealize edilmiş, gerekse daha çelişik ve zıtlıklarla dolu bir dostluk kavramı yerine Derrida'nın dostluğun barındırdığı sonluluk ve yas tanımını öne çıkarıyor. Derrida'ya göre, yasin dostluğun doğasında olması, iki kişiden birinin diğerinden daha uzun yaşayacağı yollu temel gerçekliğe dayanır. "Bir dostunun olması, ona bakmak, onu gözlerinle takip etmek, dostluğunda ona hayranlık duymak, daima yaralı, her zaman ısrarcı ve gittikçe daha da unutulmaz, daha yoğun bir şekilde, ikinizden birinin, kaçınılmaz olarak, diğerinin ölümünü göreceğini bilmektir. Birimizin, der iki kişi de kendine, birimizin kendini ötekini göremez bulunduğu bir gün gelecek..."⁴ "Dostluk Yasası" der buna, bu yasa her dostluğun, başından itibaren, a priori, iki arkadaştan birinin diğerinden önce öleceğini ve hayatta kalanın yasıyla baş başa kalacağını

Among Friends: One Chapter of a Long Story

"In my anticipation of death, in my relation to a death to come, a death that I know will completely annihilate me and leave nothing of me behind, there is just below the surface a testamentary desire, a desire that something survive, get left behind or passed on—an inheritance or something that I myself can lay no claim to, that will not return to me, but that will, perhaps, remain."¹

Hüseyin Bahri Alptekin found his creativity and vital force in movement, in flights, in frontiers and in thresholds as something to cross, to go beyond. The different geographies were pregnant with potential because only these experiences altered his perception. Otherness and displacement, the flow of immigration, not belonging, not feeling at home in anyplace, the desire to flee and the melancholia that accompanies it have been the major concerns both in his life and in his work as well as threshold philosophical concepts like hospitality and hostility, creation and destruction, high and low.

In line with his interest in crisis situations he was inquisitive about where and/or if these thresholds reach a point of rupture. Alptekin has tuned his hearing to the affects that each of these flights and thresholds mobilised in him², which allowed him to make new connections within un-connectable things and they have ended up with an exile history and politics with its link to the local, to the particular. This, I strongly believe, is the reason for his personal and artistic intensity.

This artistic and personal denseness is visible also on the artist's milieu. His artistic practice being on the road as opposed to the solitary artist figure in a studio mixed with being an exceptional storyteller which needed audience as a fact and his preference to collaborate interdisciplinary resulted in diverse friendships. This determined the decision of inviting some of his friends rather than curating Alptekin's prolific art practice since his involvement with other artists, his presence in his friends' life, his collaborative practices were as important as his execution of his artworks.

Moreover, his training in philosophy proved him that what matters in art cannot be isolated from these lived experiences. "(...) There is another map, there is another web, which can be disorderly or marginal; but there are other ontologies. Art can be anywhere and everywhere; art is in direct relation with life. It born out of life and this is essential."³

Last but not least what he left behind for those around him needs attention as much as his art practice. Due to all these reasons, I have meant not to separate this exhibition from his relationship with the world as his artistic practice was not either.

'Among Friends: One Chapter of a Long Story' brings forth Derrida's concept of friendship that embodies finitude and mourning rather than the idealised notions of friendship in philosophy since the antiquity. For Derrida, the innateness of mourning in friendship is due to the basic fact that one of the two will survive the other. "To have a friend, to look at him, to follow him with your eyes, to admire him in friendship, is to know in a more intense way, already injured, always insistent, and more and more unforgettable, that one of the two of you will inevitably see the other die. One of us, each says to himself, the day will come when one of the two of us will see himself no longer seeing the other..."⁴ He characterised as the "law of

1 Derrida, Jacques. Aporias: Dying--Awaiting (One Another at) the "Limits of Truth" (Mourir--S'attendre aux "Limites De La Vérité") (Stanford: Stanford University Press, 1993), s. 64.

2 <https://www.e-flux.com/journal/23/67809/deleuze-schizoanalyst/>

3 <https://www.beralmadra.net/exhibitions/death-keeps-me-awake-beuys-students/>

4 Derrida, Jacques. The Politics of Friendship, Verso, Brooklyn, 1997, s.28.

1 Derrida, Jacques. Aporias: Dying--Awaiting (One Another at) the "Limits of Truth" (Mourir--S'attendre aux "Limites De La Vérité") (Stanford: Stanford University Press, 1993), p. 64.

2 <https://www.e-flux.com/journal/23/67809/deleuze-schizoanalyst/>

3 <https://www.beralmadra.net/exhibitions/death-keeps-me-awake-beuys-students/>

4 Derrida, Jacques. The Politics of Friendship, (Verso, Brooklyn, 1997), p.28.

buyurur. “Bu sonluluk bilgisinden azade bir dostluk” yoktur.⁵

Sanat hayatı boyunca bütün işlerini felsefi bir temele oturtmuş, herkesin hayatının bir döneminde felsefe okuması gerektiğine inanan Hüseyin Alptekin’in hayatta bırakacağı ize de kafa yorduğu, ürettiği her işte, irdelediği her kavramda bu arzunun bir tesiri olduğu muhakkak. Bu sergi Hüseyin Bahri Alptekin’in ölümünden on beş yıl sonra hem bu izleri takip etmek hem de sanatçı dostlarının ‘Dostlar Arasında: Uzun Bir Hikâyeden Kesitler’ sergisi için iş üretenler Derrida’nın bahsettiği dostluğun hatırlattığı sonluluk ve yas kavramlarını düşünmeleri açısın-dan kayda değer.

Sergide yer alan tüm sanatçılar Alptekin’i tanıdığım dönemde onunla dirsek temasında olan sanatçılar. Eserleri Alptekin’in hayatlarına değişini, bunun onlar üzerindeki tesirini ve ölü-münün etkisiyle ürettiklerini bir araya getiriyor. Hüseyin Bahri Alptekin gibi gündelik hayattan beslenen, ortaya çıkan eserden ziyade sürece önem veren bir sanatçı etrafında dönen sergi sanatının yanı sıra hayatını yaşayış şekli, hocalığı, seyahatleri, diğer sanatçılarla işbirlikleri, dostlarını bir araya getirişi, bazen de bu ilişkileri yıkışı, tüm bunların etkileri ve etkileyişleri üzerine düşünmek için bir zemin sunuyor. Çünkü “hiçbir dostluk yoktur ki yaralanma ihtimali barındırmasın”.⁶

Davet edilen sanatçıların her biri Alptekin’in hayatının ve çalışmalarının bir açısını ya da paylaştıkları bir deneyimden yola çıkıyor. Kimi Alptekin’le ortak çalışmalar yürütmüş, kimi çalışmalarında onunla benzer kaygı ve kavramlar üzerinden yürümüş, kimilerine akıl hocalığı yapmış Alptekin, kimilerine yaşam gücü vermiş ve hepsinde ilişkiler dahilindeki gelişkiler, çeişmeler ve birbiriyle örtüşmeyen değerlerin bir aradalgı teslim edilmiş.

‘Dostlar Arasında: Uzun Bir Hikâyeden Kesitler’, seçim sürecinin öznelliği yüzünden sergide yer almayan daha pek çok sanatçı olduğunun kabulüyle, zaman çizgisini 2000’lerin başından alıp Alptekin’in hayata gözlerini yumduğu 2007 yılına kadar getiriyor.

Tunç Ali Çam uzun bir aradan sonra ‘Dostlar Arasında’ sergisine Hüseyin Bahri Alpte-kin’in metodolojisini takip ederek yıllar boyunca topladığı iki ve üç boyutlu objelerden oluşan ‘Bir Koleksiyoncunun Anatomisi’, 2023 ile katlıyor. Çam’ın konstelasyonu toplamak, biriktir-mek ve saklamak üzerine objeler, fotoğraflar ve resimlerden, kısaca arzu nesnelерinden oluşan bir anatomi (portre) gelişması. Toplamanın kendisinin bir karşılaşma anı olmasından yola çıkan sanatçının çok değişik objelerin yanyanalığı Alptekin’in heterotopyalarını hatırlatırken daha derinde toplayıcılığın/biriktirmenin iş işleyişini sorguluyor.

Serkan Özkaya’nın ‘İN MEMORIAM (Deniz Fili)’, 2023 eseri Hüseyin Bahri Alptekin’in işbirliğine dayanan en önemli projelerinden biri olan ve Jules Verne’in Karadeniz’de yaptığı hayali yolculuğun kavramsallaştırmasından yola çıkan Sea Elephant Travel Agency için Özka-ya’nın tasarladığı ve sonrasında bu projenin logosuna dönüşen çizimden esinleniyor. Bu logo esas alınarak üretilen divan ile Özkaya, Alptekin’in sanat hayatı için kilit kavramlardan biri olan konukseverliğe de bir göndermede bulunuyor. İzleyicinin sergi boyunca üzerinde oturabilece-ği, işleri inceleyebileceği, farklı karşılaşmalar yaşayabileceği bu divan, sergi icin üretilen eser-lerden.

Can Altay, sergiye Hüseyin Bahri Alptekin’in kendisine hediye ettiği Ricoh marka fotoğ-raf makinasıyla Selanik midyeci limanında çektiği ve daha önce sergilemediği bir seri olan ‘Selanik Hasat Harman’ adlı 2015-2023 yıllarına tarihlenen bir fotoğraf seçkisi ile katılmakta. Alptekin’in fotoğrafa yaklaşımı ile paralellik gösteren fotoğraflar, makinadaki çatlak sebebiyle aşırı pozlanmışlar; kavramsal açıdan ise karelerdeki tekne, iskele, canlı, cansız tüm öğelerin karman çorman durumda olmaları ve bu nesnelерin metaförik ve çağırışmsal potansiyelleri Alptekin’in kavramsal dünyasında bir karşılık buluyor.

Nalan Yırtmaç’ın ‘Arkadaşlar İyidir’, 2023 başlıklı eseri sergi için ürettiği değişik boyut-larda yapılmış on üç adet resimden oluşuyor. Sanatçı uzun bir hastalık döneminde kendi kedi-sinin çeşitli hallerini resimlendirmesiyle başlayan süreci bu sergide arkadaşlarının, dostlarının kedilerilerinin portrelerinde dostluk kavramının izini aramakla sürdürüyor. Suluboya, akrilik, yağlı boya gibi farklı tekniklerle ürettiği desenlerdeki odak, kedilerin çeşitli ruh hallerinden kaynaklı yuz ifadeleri, Yırtmaç’a göre ‘çizlik atan, travmatik kediler olduğu kadar melankolik, şaşkın ve her şeye rağmen masum ifadeli ve hatta evhamlı, sinirli kediler de mevcut’ Eser, Hüseyin Bahri Alptekin’ in çok çeşitli ruh hallerine de muzip bir gönderme.

Şirin İskit’in 2018 yılına tarihlenen eseri ‘OHAL Hırkası – Kamufaj’, Dostlar Arasında’nın başka bir eseri. İskit’in doğal keçe tekniği ile aylar süresince dokuduğu OHAL Hırkası dikmişiz, tek parça halinde üç boyutlu bir eser. Yünün pamuk halindeyken sıcak sabunla ‘hâl’ değiştir-mesi, dönüşmesi ‘şamanik’ bir olgu hissi verirken, tasavvuf literatüründe ‘hâl hırkası’, ‘hâl elbi-sesi’ insanın çeşitli içsel durumlarına tekabül etmekte. Bu eser sarkastik bir şekilde ürettiği dönemin siyasal durumuna gönderme yaparken, görsel olarak da bir şaman gıysisini andırıyor. Hem kullanılan malzeme hem eserdeki kelime oyunu hem de sanatçının Alptekin ile dostlukla-rını dokuyan insan üzerine sohbetler bağlamında Alptekin’i de düşünerek ürettiği bir iş ‘OHAL Hırkası’.

Vahit Tuna’nın ‘For Hüseyin’ adlı eseri 2008 yılında üretilmiş, Alptekin’in ölümünü ha-ber aldıktan sonra Tuna’nın yaşadığı şokun ardından bestelediği elektronik parçası ve sonrasında bu parça üzerine Tuğçe Ulugün’un koreografisini yaptırdı üç buçuk dakikalık dans düetinden oluşan bir video. Derrida’nın bahsettiği arkadaşlığın barındırdığı sonluluk ve yas kavramlarının etkisinin en yoğun biçimde hissedildiği bu eser, formal olarak da erken dönem video işlerini çağırştırmakta.

Yönetmen **Ayhan Hacifazloğlu**, bu sergi için ürettiği ‘Hüseyin Bahri Alptekin - Bir Kaçış Hikayesi’, 2023 adlı kısa belgeselle katılıyor. Sergide Hüseyin Alptekin’le tanışıklığı olmayan tek sanatçı olan Hacifazloğlu’nun bu videosu Alptekin’in sanat hayatına daha objektif bir ışık tut-makta. Alptekin’in hayatının son yılı olan 2007’de kendisinin Vasif Kortun ve Evrim Altuğ ile yapmış olduğu söyleşi ve röportajlarının ses kayıtlarını kullanarak Hüseyin Alptekin’in sanat işlerini neden ve nasıl ürettiğine dair süreci, kişiliği ve sanatına dair düşüncelerini içermekte. Eşlik eden görüntüler ise yönetmenin Alptekin’in arşiv materyalini taraması sonucu ortaya çıkan ve Alptekin’in eşzamanlı olarak hem sanat yaşamına hem de hayatına dair ipuçları ver-mekte.

Thomas Büsch’ün sergide yer alan enstalasyonu ‘Mobil Cihazların İcadı’, 1998-2023, bir kısmı bir el arabasına yerleştirilmiş halde, 1990’lı yıllardan kalma denizcilerin geleneksel navigasyon aletleri, iletişim cihazları ve Anadolu’daki geçici yerleşim yerlerinin çizimlerinden oluşuyor. Bu çizimler Alptekin ve Büsch’ün ortak ilgi alanı olan hareketlilik ve kültürlerarası iletişime atf içeriyor. Alptekin, Sea Elephant Travel Agency ile, Büsch ise bu çizimlerinde, coğ-rafı, tarihi ve kültürel çağırışmaları geride bırakıp başka anlamlar ve duyarlılıklara ulaşmanın yollarını arıyordu.

Kolektif yaratma ve yatay hiyeraşı ilişkeleri çerçevesinde doksanlı yıllarda Alptekin vasi-tasıyla bir araya gelmiş bir kolektif olan **Grip-in (Ali Cindoruk, Eray Makal, Erhan Muratoğlu)** ise Dostlar Arasında sergisine Sea Elephant Travel Agency projesinin izlerini takip ettikleri ‘Kayalar, Batıklar Ve Engeller’, 2023, adlı usturmaçalardan oluşan bir heykel, Karadeniz kıyı kentlerinin radyo istasyonlarından yola çıkan bir ses yerleştirmesi, shot bardaklarına basılmış navigasyon ikonları ve beş adet pentürle katılmakta. Grup, işi şu şekilde anlatyor: ‘Hüseyin Hoca fırtınalı göstergeler denizinde bir şamandıraydı. Şimdi sersemlemeden ufka bakıp yakla-şan fırtınayı koklayabiliyorsak bunu Hüseyin Hoca’yla beraber çıktığımız seferlerin bizi bahriyeli yapan maceralarına borçluyuz. O zamanların canavar dalgalarında nasıl seyahat ettiğimizi yeni yetme miçolara keyifle anlatıyoruz şimdi belki ama, çok iyi biliyoruz ki ayağı karadan kesilme-yenin zihninde, bir bardak suyla dev okyanusun arasında hiçbir fark yoktur.’

Tiyatro yazarı ve yönetmeni **Emre Koyuncuoğlu** sergiye 1995 yılında Hüseyin Bahri Alptekin’le tasarladıkları gibi uygulayamadıkları ‘Her Şey Senin Elinde – Yazılı’ performansının yarattığı duygulardan yola çıkarak ‘eş-lik’ fikrine yeniden bakmakla şekillenen performansı ‘Her Şey – Elinde Yazılı’ ile katılıyor. 1995 tarihli performansta Alptekin’in Nietzsche’nin Dionisos Dithrambosları’ndan kesitleri sanatçının kulağına fısıldaması gerekirken orada o anı kaçırma-

^[1] A.g.e., s. 107.

^[2] Direk, Zeynep, Birikim, 326/327, Haziran/Temmuz 2016, s. 62

friendship,” namely, the law that dictates that every friendship is structured from its beginning, a priori, by the possibility that one of the two friends will die first and that the surviving friend will be left to mourn. There is “no friendship without this knowledge of finitude.”⁶

It is inevitable that Hüseyin Bahri Alptekin, who has grounded all his artistic production on a philosophical foundation, and who believed that everyone needed to study philosophy at some point in their lives, would have an eagerness to leave his mark in life, and for this passion of his to show throughout his oeuvre. ‘Among Friends: One Part of a Long Story’ is born out of this remainder that Hüseyin Bahri Alptekin has left behind, and that the participating artists have dwelled on the ideas of finitude and mourning that Derrida refers to as they produced new works for this exhibition is significant.

The participating artists of ‘Among Friends: Once Chapter of a Long Story’ are from his immediate surrounding from the time I got to meet Alptekin. The exhibition brings together the works they produced regarding Alptekin’s arrival in their lives, the impact of his presence as well as his absence has on them. This exhibition is not only a thinking ground for Alptekin’s artistic legacy but also about how he lived, mingled, related, associated, collaborated, affected, touched upon, united and maybe even divided/cut off his friends/friendships. Since friendship entails the possibility of experiencing hurt”.⁶

The invited artists each take an aspect of Alptekin’s life, work or an experience that they shared. Some of the invited artists are with whom Alptekin has collaborated while others are with whom he shared similar concerns and concepts, for some Alptekin was a mentor, while for others he was a life-force while accepting the contradictions, oppositions or coexistence of incompatible values in between these relationships.

The exhibition takes the timeline of the beginning of 2000s until his death in 2007 with the acknowledgment that there are still so many artists and colleagues that have been absent due to the very subjective selection process.

Tunç Ali Çam participates in the exhibition ‘Among Friends’ with the work titled ‘The Anatomy of a Collector’, (2023), in which he has followed the methodology of Hüseyin Bahri Alptekin by collecting various two and three-dimensional objects over years. Çam’s constel-lation is an anatomical portrait of collecting, gathering and keeping, made up of objects of desire such as trinkets, photographs and paintings. Departing from the idea of collecting as a moment of encounter, and reminiscent of Alptekin’s Heterotopia works, Çam questions the inner struggles of collecting/accumulating.

Serkan Özkaya’s ‘İN MEMORIAM (Sea Elephant)’, 2023 is inspired by his logo design for Sea Elephant Travel Agency, a project based on a fiction by Jules Verne where the protagon-ist departs on a journey around the Black Sea, which went on to be among Alptekin’s most important collaboration-based projects. With a beanbag derived from the logo design, Özkaya foregrounds hospitality, one of the key concepts in Alptekin’s creative life. The beanbag which the guests can lean against, study the works and experience new encounters, was produced for the purpose of this exhibition.

Can Altay joins the exhibition with a series of photographs titled ‘Thessaloniki Harvest’, 2015-2023 that he captured at a mussels port in Thessaloniki with a Ricoh camera gifted to him by Alptekin. Marked by overexposure due to a crack on the camera, these previously unexhibi-ted photographs have parallels with Alptekin’s overall approach to photography. The animate and inanimate elements in the images such as boats and piers, and their entangled metaphori-cal and connotative potentials, point to their counterparts in the conceptual realm of Alptekin.

‘Friends are Good’, 2023 a series of thirteen paintings of various dimensions by **Nalan Yırtmaç**, investigates the concept of friendship via the portraits of cats of her friends and acquai-ntances. Starting with the paintings of the different moods of her cat when Yırtmaç was going through a long period of illness in the company of her cat, these paintings in various media, such as watercolor, acrylic and oil, focus on facial expressions of feline moods. According to Yırtmaç, ‘There are cats that are traumatically screaming as well as those that are melancholic, puzzled, naive despite everything, nervous or irritable.’ The series is also a witty refer-ence to the many moods of Alptekin.

Şirin İskit’s ‘Camouflage’, 2018 is a one-piece, seamless, three-dimensional work that İskit has woven with a natural felt technique over months. The transformation of the natural wool when contacted with hot soap conveys the sense of a ‘shamanic’ phenomenon, while the Turkish title of the work ‘OHAL Hırkası (‘OHAL’ being the common formal acronym for ‘state of emergency’), includes a pun on the similar sounding ‘hâl hırkası’ in Sufi literature, which deno-tes the inner state of oneself. While appearing like a shamanic dress, the work also references the political state of the time of its production. With its use of material and the pun in its name, ‘Camouflage’ is a work that was produced with Alptekin in mind in terms of the conversations that weave people into friends

Vahit Tuna’s video work in this exhibition titled ‘For Hüseyin’, 2008 is a collaborative work of the electronic music composed by Tuna upon the trauma of the passing of Alptekin and the choreography by Tuğçe Ulugün to this composition. This three-and-a-half-minute, video which formally resembles early video art, is also a strong example of the finitude inherent to friendship and the concept of mourning that Derrida writes about.

Director **Ayhan Hacifazloğlu** joins ‘Among Friends’ with a short documentary titled ‘Hüseyin Bahri Alptekin - A Story of Escape’, 2023. As the only artist in the exhibition who has not met Alptekin, his work sheds an objective light on Alptekin’s artistic life. The work inclu-des sound from Alptekin’s interviews with Vasif Kortun and Evrim Altuğ from 2007, the year of his passing, explaining how and why he made art, as well as his personality and oeuvre. The images from Alptekin’s archive accompanying this sound include hints of his life and his artistic production.

Thomas Büsch participates in ‘Among Friends’ with an installation titled ‘Invention of the Mobile Devices’, dated 1998-2023. The installation consists of drawings of traditional naviga-tion instruments of sailors, communication devices and temporary settlements in Anatolia from the 1990s, some of which are placed on a wheelbarrow. These drawings are dedicated to mobility and intercultural communication, which Alptekin and Büsch shared as a common interest. Alptekin with the Sea Elephant Travel Agency, and Büsch in these drawings, were both searching for forms of leaving geographical, historical and cultural connotations behind to look for other senses and sensibilities.

Grip-in (Ali Cindoruk, Eray Makal, Erhan Muratoğlu), a collective formed around the ideals of collective production and horizontal hierarchy in the nineties with the influence of Alptekin, participate in Among Friends with an installation titled ‘Rocks, Wrecks and Obstruct-ions’, 2023. Following the traces of Sea Elephant Travel Agency, the installation brings toget-her a structure with sea fenders, a sound installation of radio recordings from cities located along the Black Sea coast, navigation icons printed on shot glasses, and five paintings. Grip-in remarks: ‘For us, Hüseyin was a buoy in a stormy sea of signs. If we can gaze at the horizon and smell the incoming storms without confusion today, we owe it to the voyages we embarked on with Hüseyin that made us the sailors we are now. We may now happily tell the young shipboys how we sailed on the huge waves of those times, but we know well that in the mind of those who never leave the land, there is no difference between a glass of water and the vast ocean.’

Playwright and director **Emre Koyuncuoğlu** participates in the exhibition with a perfor-mance that reviews the idea of partner-ship based on the 1995 performance ‘Everything is in Your Hand – Written’, which was not performed as planned. In the 1995 performance, Alptekin was meant to whisper excerpts from Nietzsche’s ‘Dionysus Dithramboses’ to Koyuncuoğlu’s ear, – on the previous ‘Everything’ and the written material that I hold tightly in my hand this time, in the presence of Hüseyin’s absence, I, on my part, experience all this consciousness and with it, the effort to transform this ‘playful state’ into a new plural ‘partner-ship’.

Minna Henriksson and Staffan Jofjell’s work !Contemplating Geographies, Re-map-

^[1] A.g.e., p. 107.

^[2] Direk, Zeynep, Birikim, 326/327, June/July 2016, p. 62

Tunç Ali Çam, ‘Bir Koleksiyoncunun Anatomisi’, 2023. Enstalasyon, değişken ölçüler
 Tunç Ali Çam, ‘The Anatomy of a Collector’, 2023, Installation, dimensions variable

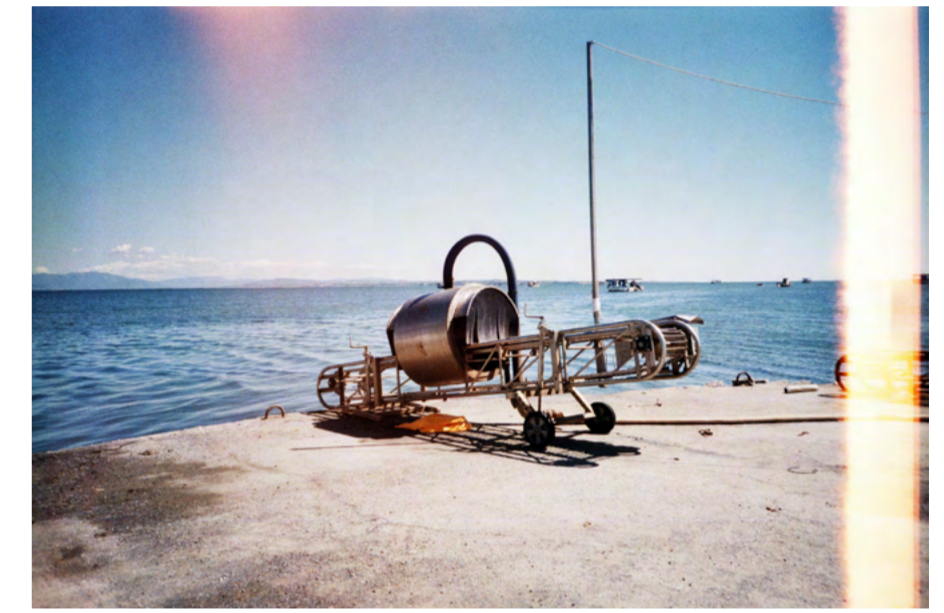
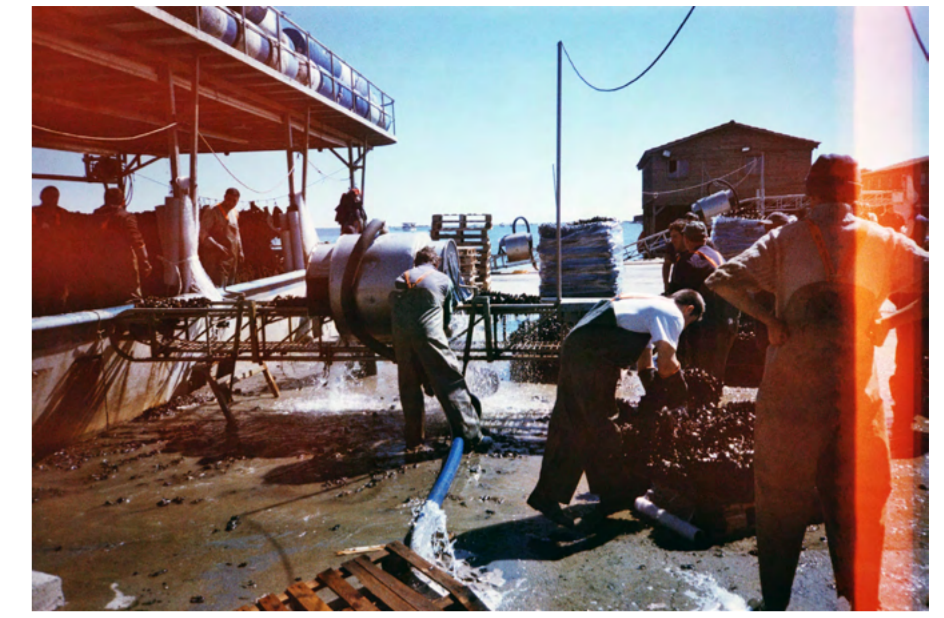
Ayhan Hacifazloğlu, ‘Hüseyin Bahri Alptekin ‘Bir Kaçış Hikayesi’’, 2023. Belgesel video, 04’10”. Müzik: Orçun Baştürk (Salt Araştırma, Hüseyin Bahri Alptekin Arşiv’inde bulunan çeşitli kaynaklara ait içerikler kullanılarak üretilmiştir.)
 Ayhan Hacifazloğlu, ‘Hüseyin Bahri Alptekin ‘A Story of Escape’’, 2023, Documentary video, 04’10”. Music: Orçun Baştürk (Produced with the data from the Hüseyin Bahri Alptekin Archive at Salt Research of various sources.)

^[1] Hüseyin Bahri Alptekin, ‘H-faktörü: Misafirperverlik/Husumet’, 2003-2007, Otel tabelası, değişken ölçüler, Ed. 3 + 1 AP
 Hüseyin Bahri Alptekin, ‘H-fact: Hospitality/Hostility’, 2003-2007, Hotel sign, dimensions variable, Ed. 3 + 1 AP

Hüseyin Bahri Alptekin ve M. D. Morris, 'Heterotopia', 1992-2015, Karışık teknik, 248 x 165 cm
 Hüseyin Bahri Alptekin and M. D. Morris, 'Heterotopia', 1992-2015, Mixed media, 248 x 165 cm

Şirin İskit, 'O HAL Hırkası - Kamuffaj', 2018, Islak keçe (renklendirilmiş Merinos yünü), pamuklu tülbent ve ipek kumaştan oluşturulmuş, 19 adet gizli cepli giyilebilen heykel, 150 x 50 x 40 cm
 Şirin İskit, 'Camouflage', 2018, Wet felt (coloured Merinos wool), cotton cloth and silk, wearable sculpture with 19 hidden pockets, 150 x 50 x 40 cm

Camila Rocha, 'Ob Çapó', 2023, Enstalasyon, yırtılmış kağıt üzerine kurşun, bronz, tuval üzerine akrilik boya, 330 x 475 cm
 Camila Rocha, 'Ob Çapó', 2023, Installation, graphite on torn paper, bronze, acrylic on canvas, 330 x 475 cm

Can Altay, 'Selanik Hasat Harman', 2015-2023, Alüminyum üzeri dye-sub baskı, 30 x 44,5 cm (her biri), Ed. 1 + 1 AP
 Can Altay, 'Thessaloniki Harvest', 2015-2023, Dye-sub on aluminium, 30 x 44,5 cm (each), Edition of 1 + 1 AP

Serkan Özkaya, 'IN MEMORIAM (Deniz Fili)', 2023, Kumaş, strafor boncuk, 90 x 120 x 250 cm
 Serkan Özkaya, 'IN MEMORIAM (Sea Elephant)', 2023, Fabric, polystyrene beads, 90 x 120 x 250 cm

Grip-in (Ali Cindoruk, Eray Makal, Erhan Muratoğlu), 'Kayalar, Batıklar ve Engeller - Şamandıralar, Fenerler, Sesler ve Göstergeler Denizinden Hediyelikler', 2023. Usturmaça, matafora, taşıyıcı metal strüktür, beyaz fırın boya ve mavi halat; shot bardaklarına basılmış navigasyon işaretleri; ses, Karadeniz kıyı kentlerinden radyo kayıtları; ahşap üzerine yağlıboya, değişken ölçüler
Grip-in (Ali Cindoruk, Eray Makal, Erhan Muratoğlu), 'Rocks, Wrecks and Obstructions - Buoys, Beacons, Sounds and the Souvenirs of a Sea of Signs', 2023. Fenders, boat davit, metal structure, oven-dried white paint, blue rope; navigational signs printed onto shot glasses, oil on wood, dimensions variable

Vahit Tuna, 'For Hüseyin', 2007. elektronik ses, koreografi: Tuğçe Ulugün Tuna, 03'33", Ed. 1 + 1 AP
Vahit Tuna, 'For Hüseyin', 2007. electronic sound, choreography: Tuğçe Ulugün Tuna, 03'33", Edition of 1 + 1 AP

6

Nalan Yırtmaç, 'Arkadaşlar İyidir 1-13', 2023. Tuval ve kağıt üzerine karışık teknik, değişken ölçüler
Nalan Yırtmaç, 'Friends are Good 1-13', 2023. mixed media on canvas and paper, various dimensions

Thomas Büsch, 'Mobil Cihazların İcadı', 2023. Enstalasyon, değişken boyutlar
Thomas Büsch, 'Invention of the Mobile Devices', 2023. Installation, dimensions variable

7

Korugan Araştırma Grubu, Minna Henriksson ve Staffan Joffell, 'Korugan Manzara', 2012. Sekiz pozlama fotoğraf, 86,5 x 405 cm
Bunker Research Group, Minna Henriksson and Staffan Joffell, 'Bunker Landscape', 2012. Eight exposure photograph, 86,5 x 405 cm

Staffan Joffell, 'Odessa Seni Seviyorum', 2023. Video, dijitalleştirilmiş DV-kaset görüntüleri, 11'44", Ed. 10 + 1 AP
Staffan Joffell, 'I Love You Odessa', 2023. Video, digitised DV-cassette footage, 11'44", Edition of 10 + 1 AP

Staffan Joffell, 'Korugan', 2003. DV video, siyah beyaz, 5'19", Ed. 10 + 1 AP
Staffan Joffell, 'Bunker', 2003. DV video, black and white, 5'19", Edition of 10 + 1 AP

Minna Henriksson, 'Helsinki ve Hüseyin'e Dair', 2023. video
Minna Henriksson, 'Of Helsinki and Hüseyin', 2023. video

siyla performans sürecinde yaşanan farkındalık bu performansın çıkış noktasını oluşturmakta. Sanatçı performansı şöyle öngörüyor: 'Tıpkı bir önceki gibi rastlantısallığa açık ve tüm vakalarla bütünleşen bir gerçeklikte, bir önceki 'Her Şey' den ve bu sefer elimde sıkı sıkı tuttuğum yazılı materyalden yola çıkararak, Hüseyin'in yokluğuyla ürettiği varlığında, kendi adıma tüm bu bilinci ve bununla birlikte yine de 'oyunsu hali' yeni fakat çoğul bir 'eş-lik'e çevirme çabasına dönüşecektir.'

Minna Henriksson ve **Staffan Jofjell**'in sergi için üretmiş oldukları 'Coğrafyaları Düşünmek, Kaderleri Yeniden Haritalamak', 2023 isimli çalışmaları, Alptekin'in 2003 yılında kurduğu kolektif Korugan Araştırma Grubu'nun arşiv görüntüleri ve görselleri aracılığıyla Alptekin'le yaşadıkları deneyimlere bakıyor ve Alptekin'le o dönemden günümüze ulaşan bir diyalog var ediyor. Bir diğer video ise Alptekin'i sanatçı için önemli bir şehir olan Helsinki'de konumlandırıyor. Henriksson, Alptekin'in etkin olduğu yerleri yeniden ziyaret ediyor ve Helsinki'de onu tanıyan çeşitli kişilerin Alptekin hakkında hikayelerini bir araya getirerek bu yerlerin ve tüm şehrin o zamandan günümüze nasıl dönüştüğünün yansımalarıyla birleştiriyor. Yerleştirme, bir bakıma Hüseyin'i ve onun evrensel pratiğini şimdikinden çok farklı bir zamana konumlandırıyor; çünkü karşılıklı alışveriş, dayanışma ve misafirperverlik, işbirliği yaptıkları dönemde daha mümkün görünen kavramlardı.

Hüseyin Bahri Alptekin ve **Michael Morris**'in ortak üretimleri 'Heterotopia' 1991-92 yıllarına dayanır. Alptekin ve Morris, bir nesne ve görüntü akışını/kümesini genellikle bağlantısız ve ilgisiz olan başka bir görüntü ve nesne akışıyla yan yana getirdi. Amaçları, birbirinden kopuk olma özellikleriyle birbirine bağlanmış şeyleri biriktirmektir. Bu nesnelere ve imgelere, genellikle birbiriyle uyumsuz olan birçok mekanı, birçok alanı bir araya getirir. Her türlü hikaye anlatıcılığının doğrusal yapısını kırar. Bu nesnelere arasındaki ilişkiler kümesinin rastlantısallığı, öngörülemeyen ve kontrol edilemeyen bir bilinmezliğe işaret ediyordu; bu sayede de çağrışımsal ilişkileri teşvik ediyordu. Alptekin ve Morris, bu yapıtlarda yorumdan daha ziyade deneyimselliğe alan açtı.

Hüseyin Bahri Alptekin'in otel tabelalarının replikalarından oluşan 'H-Faktörü: Misafirperverlik/Hüsumet', 2003-2007 isimli serisi, Alptekin'in üretimleri arasında sembolik bir yere sahiptir. Otel isimleri dünyanın her yerindeki şehirlerin isimlerini ifade eder ve bu çalışmada tekrarlanan bileşen dil oyunlarıdır. Oteller misafirperverlikle ilgili fikirleri çağırıştırır, misafirperverlik ise misafir gerektirir. Misafir kavramı, 'öteki' fikrini tetikler ve 'öteki' çoğu zaman düşmanlık da dahil olmak üzere farklı duyguları çağırıştırır. Alptekin, bu seride konukseverliğin belirsizliğinden, koşulsuz karşılama ile koşullu konukseverlik yasaları arasındaki gerilimden etkilenmiştir.

Camila Rocha'nın sergide yer alan eseri 'Ob Çapó', 2023, boyutları altı metreye uzanan, yırtılmış kağıtlardan oluşarak yer aldığı duvarı neredeyse bütünüyle kaplayan bir enstalasyon. Tupi-Guarani dilinde 'Çapó' kelimesi 'kök' anlamına gelirken, 'Ob' ise 'yaprak' anlamına geliyor. Sanatçının çalışmalarının ortak paydası olan botanik kök sınıflandırma arşivine dayalı uzun araştırmalar, derin gözlem ve hassas uygulama burada da devreye giriyor. 'Ob Çapó', kağıdın yırtılıp kontrolsüz genişleme ve kaos fikrinden doğan şekillerden adalar oluşturmasıyla başlıyor; daha sonrasında ise köklerin şekillendirilmesi ve çizilmesi için çeşitli boyutlardaki ve kalınlıklardaki grafit mineralinden faydalanıyor. Önceden rulo halinde olan kağıdın sarmalanmış, kavisli formları korunuyor, böylece bir araya geldiklerinde kaotik yığılmalar ve hacimler oluşuyor. Parlak dev yaprak ise kaosu düzene sokan element olarak yer alıyor.

Hüseyin Bahri Alptekin kaçışa kimyasal bir koşul gözüyle bakıyordu. Nazarında, hareket halindeyken deneyimler ve fikirler üzerine düşünmek ona en kalıcı özgürlüğü sunuyordu. Daimi bir hareket kadar, diğer bir kaçış türü, olduğun yerdeki yoğun tefekkür hali de ilgisini çekiyordu. Kendi deneyimini bağlantı kurulamaz şeylerle kurulan ilişkiler silsilesi gibi kavıyor, bunlar öngörülemeyen olan her şeye açık olmanın yollarını gösteriyordu. Bunalım, arzusunu ezip geçtiyse eğer, o kayıp haldeki, zihinsel karmaşadaki potansiyele bakılmalı. Arzu çöktükten sonra bile, düşünmenin hazzı' yok olmuş gibi görüldüğü zaman bile, arzuyu geri getiren olasılıklara bakılmalı. Arzu geri dönebilir, ama kasıtlı ve hesaplıdan değil, rastlantısalardan, kazaradan, öngörülemeyenden, yaşanmış ya da hayal edilmiş deneyimlerden geçerek döner hemen her zaman. Alptekin'in ve arkadaşlarının sanatı üzerine yazar ve düşünürken, her şeyin yeniden yerli yerine oturduğunu hissediyorum. Ve, ne tuhaf ki, başa dönüyorum: "... yüzeyin hemen altında, vasiyet kabilinden bir arzu var, bir şeyin sağ çıkması, geriye bir şey kalması arzusu."

"Felsefe, hep, yeniden, sürekli / Ölüm, gelip dayanan, dayanacak / Dayanması gereken yaşam biçimidir. / Felsefeyi yaşam biçimi edinen / Kişi için de, her yer barınmaz / Her yol çıkmaz, her yön olanaksız / Her yük ezici - her anlam boştur - Çünkü ölüm, vardır."⁶

Pelin Uran, Eylül 2023

TEŞEKKÜRLER THANKS

Şaylan Uran
ve
Sevi Algan
Zeynep Nur Ayanoğlu
Danila Cahen
Abdullah Ezik
Alper Demirbaş
Kağan Gürsel
Öktem & Aykut
Sezin Romi
Dinç Erem Tapa
Lucy Wood
Versus Art Project

Yayınlayan: Published by **GALERIST** Meşrutiyet Cad. 67/1 Tepebaşı İstanbul galerist.com.tr Metin Text **Pelin Uran** Grafik Tasarım Graphic Design **Ulaş Uğur** Çeviri Translation **Elif Ersavcı, Eceem Ümitli** Redaksiyon Proofreading **Murat Güneş** Fotoğraf Photography **Barış Özçetin** Sergi Ekibi Exhibition Team **Doris Benhalagua Karako, Miğre Çubukçu, Eceem Ümitli, Selin Akan, Yunus Aras, Berfu Adalı, Gökhan Kelkit** Baskı Printed by **Saner Matbaacılık** Litrosyolu 2, Maabaacılar Sitesi 1883/4 Zeytinburnu, İstanbul T. (212) 674 1051 @2023, 500 kopya copies Bu katalog Pelin Uran'ın küratörlüğünde 11.09-28.10.2023 tarihleri arasında Galerist'te gerçekleştirilen Hüseyin Bahri Alptekin'in yanı sıra Can Altay, Thomas Büsch, Tunç Ali Çam, Grip-in (Ali Cindoruk, Erhan Muratoğlu), Ayhan Hacifazlıoğlu, Minna Henriksson & Staffan Jofjell, Şirin İskit, Emre Koyuncuoğlu, Michael Morris, Serkan Özкая, Camila Rocha, Vahit Tuna ve Nalan Yirtmaç'ın eserlerinin yer aldığı 'Doastlar Arasında: Uzun Bir Hikayeden Kesitler' isimli sergi nedeniyle yayımlanmıştır. This catalogue has been published on the occasion of the exhibition curated by Pelin Uran with titled 'Among Friends: One Chapter of a Long Story', which included works by Hüseyin Bahri Alptekin, Can Altay, Thomas Büsch, Tunç Ali Çam, Grip-in (Ali Cindoruk, Erhan Muratoğlu), Ayhan Hacifazlıoğlu, Minna Henriksson & Staffan Jofjell, Şirin İskit, Emre Koyuncuoğlu, Michael Morris, Serkan Özкая, Camila Rocha, Vahit Tuna and Nalan Yirtmaç, at Galerist between 11.09-28.10.2023. Tüm yayın hakları saklıdır. All rights reserved.

'ping Destinies', 2023 for Among Friends looks back on their experiences with Alptekin through archival footage and images of Bunker Research Group, a collective formed by Alptekin in 2003. These videos constitute a form of a dialogue with Alptekin from that time to present. Another video piece finds Alptekin in Helsinki, which was an important city for the artist. Henriksson revisits places where Alptekin was active and collects stories about him from various people in Helsinki who knew him, merged together with reflections of how these places, and the entire city, have transformed since then. In a way, the installation locates Alptekin and his internationalist practice in a time, which is very different from now since reciprocal exchange, solidarity and hospitality were concepts that seemed closer to possible during the time they all collaborated.

'Heterotopia', a collaborative work by **Hüseyin Bahri Alptekin** and **Michael Morris**, is from 1991-92. Alptekin and Morris juxtaposed a flux/cluster of objects and images with another flux of images and objects which usually were unconnected and unrelated. Their intention was to accumulate things that are connected to each other through their disconnectedness. These objects and images brought together various spaces, various sites that were usually incompatible. They broke the linear structure of all storytelling. The randomness of the set of relations between these objects indicated the unforeseeable, uncontrollable, not knowing, absurdity and fostered associative relations. They invited experimentation, rather than interpretation.

'H-Fact: Hospitality/Hostility' (2003-2007) by **Hüseyin Bahri Alptekin** is an iconic work that consists of replicas of hotel signboards. The names of the hotels refer to the names of various cities from around the world. A recurring component at play in this work is plays of language. Hotels evoke ideas about hospitality, the function of hospitality requires a guest, and the notion of guest triggers thoughts of the other, which conjures various feelings, including, oftentimes, hostility. Alptekin was attracted by the equivocal character of hospitality, the tension between the unconditional welcome and the conditional laws of hospitality.

Camila Rocha's 'Ob Çapó' (2023) is a six-meter long installation made of torn paper that almost covers the entire wall. In the Tupi-Guarani language, 'Çapó' means 'root', and 'Ob' means 'leaf'. A common denominator between her works, extensive research based on the archive of botanical root classification, deep observation and delicate execution, is also at play here. 'Ob Çapó' starts when the paper is torn, forming islands of shapes born of the idea of uncontrolled expansion and chaos. Then, various dimensions and thickness of the graphite mineral is used to shape and draw the roots. The curved forms of the paper that was previously rolled is preserved, so when they get together, they create chaotic agglomerations and volumes, while the bright, gigantic leaf is what organizes the chaos.

Hüseyin Bahri Alptekin considered flight a chemical condition. For him, to reflect on experiences and ideas while on the move offered him the most permanent freedom. Alptekin was not only intrigued by constant movement but also by deep reflection; the other type of flight which happens on the spot, as motionless travel. He understood his own experience as series of associations with un-connectable things, revealing ways to be open to all that was unpredictable. If depression crushed his desire, the lost state, his being disoriented must be seen for its potential. The possibilities that bring desire back even after it has broken down, and when the pleasure of thinking⁷ seems to have disappeared. Yet, again that desire can return, but almost always from the coincidental, accidental and unpredictable, as opposed to the intentional and calculated; from innocuous experiences lived or imagined. Writing and reflecting on Alptekin and his friend's art, I feel that everything returning to its place. And, funnily, I am back at the beginning; "there is just below the surface a testamentary desire, a desire that something survive, get left behind or passed on."

Pelin Uran, September 2023